

Epizootilag (1999:657)

Svensk författningssamling

Svensk författningssamling (SFS) innehåller gällande lagar och förordningar. Om en författning ändras ersätts den gamla texten med den nya.

SFS nr: 1999:657

Departement/myndighet: Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
RSL

Utfärdad: 1999-06-10

Ändrad: t.o.m. SFS 2024:836

Ändringsregister: [SFSR \(Regeringskansliet\)](#)

Källa: [Fulltext \(Regeringskansliet\)](#)

Innehåll:

- [Övergångsbestämmelser](#)

Allmänna bestämmelser

1 § Denna lag gäller sådana allmänfarliga djursjukdomar som kan spridas genom smitta bland djur eller från djur till människa (epizootiska sjukdomar). Med allmänfarliga sjukdomar avses i denna lag sådana sjukdomar som kan utgöra ett allvarligt hot mot människors eller djurs hälsa eller medföra stora ekonomiska förluster för samhället.

De epizootiska sjukdomarna anges i verkställighetsföreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Om bekämpning av salmonella och vissa andra zoonoser hos djur finns bestämmelser i zoonoslagen (1999:658).

EU-bestämmelser som lagen kompletterar

1 a § Lagen kompletterar sådana bestämmelser i EU-förordningar (EU-bestämmelser) som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen ska i tillkännage vilka grundförordningar som avses.

I fråga om EU-bestämmelser som faller inom flera lagars tillämpningsområde ska regeringen på samma sätt som i första stycket tillkännage vilka bestämmelser som denna lag kompletterar.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta de beslut som behövs för att komplettera EU-bestämmelserna.

Lag (2021:167).

Ord och uttryck

1 b § I denna lag betyder

1. uttrycket offentlig kontroll

a) offentlig kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), och

b) kontroll i övrigt av att denna lag och föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen följs,

2. uttrycket annan offentlig verksamhet

a) annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625, och

b) sådan offentlig verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, och

3. uttrycket organ med delegerade uppgifter samma sak som i förordning (EU) 2017/625. *Lag (2021:167)*.

Tillämpning av förordning (EU) 2017/625

1 c § Förordning (EU) 2017/625 ska tillämpas även i fråga om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som faller utanför förordningens tillämpningsområde. *Lag (2021:167)*.

Förebyggande åtgärder och bekämpning

2 § Den som har anledning misstänka att en epizootisk sjukdom har drabbat djur i hans vård skall omedelbart anmäla detta till distriktsveterinären eller annan veterinär.

Till dess ett besked av en veterinär föranleder något annat, skall den som har djuren i sin vård göra vad som rimligen kan begäras för att förhindra eller begränsa smittspridning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad den enskilde skall göra.

3 § Om en veterinär har anledning att misstänka att ett fall av epizootisk sjukdom har inträffat, skall han omedelbart göra en undersökning för att fastställa sjukdomens art och i övrigt göra vad som är nödvändigt för att

förhindra att smitta sprids.

Den som har djuren i sin vård är skyldig att tåla det intrång och underkasta sig de åtgärder samt lämna den hjälp som behövs för undersökningen. Om det är nödvändigt för undersökningen, får ett djur som misstänks vara smittat avlivas utan ägarens samtycke. *Lag (2005:102).*

3 a § En veterinär eller någon annan som i sitt yrke kommer i kontakt med djur eller produkter av djur och som har anledning att misstänka att ett fall av epizootisk sjukdom har inträffat ska skyndsamt anmäla detta till Statens jordbruksverk och länsstyrelsen. Anmälningsskyldigheten gäller även den som är ansvarig för ett laboratorium där sådan sjukdom har konstaterats eller där det finns anledning att misstänka fall av sådan sjukdom.

Länsstyrelsen ska utan dröjsmål underrätta Statens veterinärmedicinska anstalt, distriktsveterinären och den eller de kommunala nämnder som utför uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Om det är fråga om en epizootisk sjukdom hos fisk, ska också Havs- och vattenmyndigheten underrättas, och om misstanken gäller sådan epizootisk sjukdom som kan överföras till människor även Livsmedelsverket, Folkhälsomyndigheten och smittskyddsläkaren. *Lag (2013:631).*

4 § Om en veterinär har grundad anledning att anta att ett fall av epizootisk sjukdom har inträffat, skall veterinären, i den utsträckning som behövs för att motverka smittspridning, besluta om förbud mot att besöka eller lämna eller utföra transporter till eller från det område där sjukdomsfallet inträffat eller där smitta annars kan antas förekomma (spärrförklaring).

Ett sådant beslut skall snarast underställas den myndighet som regeringen bestämmer. Myndigheten skall snarast pröva om beslutet skall fortsätta att gälla.

4 a § Om det finns grundad anledning att anta att ett fall av epizootisk sjukdom har inträffat, skall Jordbruksverket, i den utsträckning det är nödvändigt för att motverka smittspridning, besluta om förbud mot att besöka eller lämna eller utföra transporter eller förflyttningar av djur eller fordon till, från eller inom sådana områden

1. som gränsar till ett område där smitta kan antas förekomma, eller
2. där det annars kan finnas risk för spridning av smitta.

Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelsen eller annan statlig myndighet att fatta beslut enligt första stycket.

Lag (2006:810).

5 § Om det är klarlagt att ett fall av epizootisk sjukdom har inträffat, skall Jordbruksverket besluta om förbud enligt 4 § för de områden där smitta förekommer, eller om andra begränsningar i hanteringen av djur eller varor, allt i den utsträckning som behövs för att motverka smittspridning (smittförklaring).

Under samma förutsättningar skall regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om

1. förbud mot transporter av djur eller varor till, från eller inom områden som gränsar till områden där smitta förekommer eller om andra begränsningar i hanteringen av djur eller varor inom sådana angränsande områden, och

2. förbud mot tillträde till vissa djurstallar eller andra anläggningar där djur hålls (tillträdesförbud) eller särskilda villkor för tillträde till sådana anläggningar.

Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelsen eller annan statlig myndighet att fatta beslut enligt första och andra styckena. *Lag (2006:810).*

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från bestämmelserna i 4, 4 a och 5 §§. *Lag (2005:102).*

7 § Beslut enligt 4, 4 a eller 5 § skall upphävas av Jordbruksverket så snart det blivit klarlagt att det inte längre finns förutsättningar för beslutet.

Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelsen eller annan statlig myndighet att fatta beslut enligt första stycket.

Lag (2006:810).

8 § För att förebygga eller bekämpa epizootiska sjukdomar får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om

1. slakt eller annan avlivning av djur som är eller misstänks vara smittade eller kan sprida smitta,

2. slakt eller annan avlivning av andra djur,

3. oskadliggörande av döda djur, produkter av djur, andra varor, avfall och annat material som kan sprida smitta,

4. smittrening,

5. vaccination eller annan förebyggande behandling av djur,

6. undersökning av djur och produkter av djur i kontrollsyfte,

7. djurhållning,

8. begränsningar eller andra villkor vad gäller förflyttning av fordon,

9. begränsningar eller andra villkor vad gäller transport eller annan hantering av levande och döda djur, produkter av djur, andra varor, avfall och annat material,

10. registrering eller journalföring av djurtransporter, levande och döda djur, produkter av djur och andra varor, avfall och annat material,

11. dokumentation i fråga om besök på en anläggning där djur hålls,

12. oskadliggörande av skadedjur som sprider smitta,

13. metoder för provtagning och analys,

14. skyldighet att till Jordbruksverket lämna uppgifter som kan ha betydelse för arbetet med att förebygga eller bekämpa epizootiska sjukdomar,

15. annan åtgärd som skall genomföras till följd av beslut av Europeiska kommissionen eller som annars är nödvändig.

Lag (2007:361).

9 § Efter beslut av Jordbruksverket skall

1. innehavare av sådana slakteriinrättningar eller bearbetningsanläggningar som är ställda under offentlig kontroll ställa lokaler och utrustning till förfogande för sådan slakt eller avlivning som avses i 8 § 1 och 2 eller för sådant oskadliggörande som avses i 8 § 3,

2. innehavare av redskap eller annan utrustning som oundgängligen behövs för att förebygga eller bekämpa en epizootisk sjukdom tillhandahålla utrustningen,

3. personal vid slakteriinrättningar eller bearbetningsanläggningar som avses i 1 och de personer som handhar utrustning som avses i 2 delta i förebyggande åtgärder eller bekämpning enligt denna lag.

Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelsen eller annan statlig myndighet att fatta beslut enligt första stycket.

Lag (2006:810).

10 § Om det blivit klarlagt att en epizootisk sjukdom inte längre kan bekämpas med rimliga insatser, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer besluta att bekämpningen skall upphöra.

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

11 § Offentlig kontroll utövas av Jordbruksverket och länsstyrelserna (kontrollmyndigheterna) enligt föreskrifter som regeringen meddelar. Annan offentlig verksamhet utförs av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i denna lag och i föreskrifter som regeringen meddelar. *Lag (2021:167).*

11 a § Jordbruksverket samordnar övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämnar råd och hjälp i denna verksamhet.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll ska genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som lagen kompletterar och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna. *Lag (2021:167).*

Delegering av vissa uppgifter

11 b § I förordning (EU) 2017/625 finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.

Lag (2021:167).

Förvaltningslagens tillämpning

11 c § Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har

delegerats vissa uppgifter ska följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) tillämpas:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16-18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande, och
- 42 § om vem som får överklaga ett beslut.

Lag (2021:167).

Tystnadsplikt

11 d § Den som i enskild verksamhet utför eller har utfört offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes. Detsamma ska gälla den som i enskild verksamhet utför eller har utfört laboratorieanalyser, laboratorietester eller laboratoriediagnostik på prover som tas vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. I det allmännas verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för första stycket.

Lag (2021:167).

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

11 e § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska bedriva offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet,
2. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket, och
3. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften. *Lag (2021:167).*

Rätt till upplysningar och tillträde

12 § En kontrollmyndighet, en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter har, i den utsträckning det behövs för den offentliga kontrollen, rätt att

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, och
 2. få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen för att där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover.
- Det som sägs i första stycket gäller också den som utför annan offentlig verksamhet. *Lag (2021:167)*.

EU-institutionernas rätt till upplysningar och tillträde

12 a § Bestämmelserna i 12 § gäller också för Europeiska kommissionen och Europeiska revisionsrätten och för inspektörer och experter som utsetts av dessa institutioner i den utsträckning det behövs för att kontrollera att Sverige följer

1. de EU-bestämmelser som lagen kompletterar, och
2. EU-bestämmelser om unionens medfinansiering av åtgärder inom lagens tillämpningsområde.

Bestämmelserna i 12 § och första stycket ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats som utförs enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning. *Lag (2021:167)*.

Skyldighet att lämna hjälp

12 b § Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras, finns i artikel 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625. *Lag (2021:167)*.

Förelägganden

13 § Utöver vad som följer av de EU-bestämmelser som lagen kompletterar får en kontrollmyndighet besluta de förelägganden som behövs för att denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som lagen kompletterar och de beslut som har meddelats med stöd av EU- bestämmelserna ska följas.

Förelägganden enligt denna lag eller enligt de EU-bestämmelser som lagen kompletterar får förenas med vite. *Lag (2021:167)*.

Rättelse

13 a § Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som

lagen kompletterar eller de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad. *Lag (2021:167)*.

Hjälp av Polismyndigheten

14 § Polismyndigheten ska lämna den hjälp som behövs för utövande av offentlig kontroll eller verkställighet av beslut enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna.

Hjälp enligt första stycket får begäras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det annars finns synnerliga skäl.

Lag (2014:701).

Ersättning

15 § Staten ska ersätta den som på grund av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen eller på grund av beslut som har meddelats med stöd av de EU-bestämmelser som lagen kompletterar, drabbas av

1. förlust på grund av att husdjur eller andra än vilt levande djur avlivas eller dör till följd av biverkningar av vaccination eller av annan behandling,
2. kostnader på grund av saneringsåtgärder,
3. produktionsbortfall,
4. annan inkomstförlust än produktionsbortfall.

Ersättning för produktionsbortfall lämnas med femtio procent av den kostnad eller förlust som bortfallet medför. I övrigt lämnas full ersättning.

Full ersättning för produktionsbortfall lämnas vid utbrott eller vid misstanke om utbrott av sådana särskilt allvarliga epizootiska sjukdomar som anges i föreskrifter meddelade av regeringen. *Lag (2021:167)*.

16 § Ersättning enligt denna lag kan jämkas om den ersättningsberättigade uppsåtligen eller genom vårdslöshet själv har medverkat till kostnaden eller förlusten. Detsamma gäller om den ersättningsberättigade vägrar att rätta sig efter en föreskrift eller ett beslut som har meddelats med stöd av lagen eller ett beslut som har meddelats med stöd av de EU-bestämmelser som lagen kompletterar. *Lag (2021:167)*.

17 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att

1. ersättning inte lämnas för kontrollåtgärder eller förebyggande åtgärder som vidtas enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som lagen kompletterar,

2. det till grund för ersättningen för en sådan förlust eller kostnad som anges i 15 § första stycket 1 eller 2 ska läggas ett visst högsta värde på djur eller annan egendom som ska ersättas,

3. ersättning enligt 15 § får lämnas enligt viss angiven schablon. *Lag (2021:167)*.

18 § Den som har deltagit i förebyggande åtgärder eller bekämpning enligt denna lag eller enligt de EU-bestämmelser som lagen kompletterar har rätt till ersättning av staten för arbete och tidsspillan samt för resa och uppehälle. Den som har ställt en lokal eller utrustning till förfogande för de ändamål som anges i första stycket har rätt till ersättning av staten för sina kostnader och för förlorad avkastning eller nytta. *Lag (2021:167)*.

19 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på ansökan om ersättning och om tidsfrister för en sådan ansökan. *Lag (2007:361)*.

Straffbestämmelser m.m.

20 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. underlåter att göra anmälan enligt 2 § eller bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 2 §,

2. bryter mot ett beslut enligt 4 §, 4 a § eller mot en föreskrift eller ett beslut som har meddelats med stöd av 5 eller 8 §, eller

3. bryter mot bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 om hantering av specificerat riskmaterial, om framställning eller användning av animaliska produkter eller om överlåtelse av djur eller andra produkter än livsmedel.

I ringa fall ska det inte dömas till ansvar.

Det ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av ett föreläggande om vite om gärningen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet. *Lag (2024:836)*.

Överklagande m.m.

21 § Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som lagen kompletterar får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. En veterinärs beslut enligt 4 § får dock inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Lag (2021:167).

21 a § Vid överklagande av ersättningsbeslut som har fattats med stöd av bestämmelserna om schablon i 17 § ska Jordbruksverket snarast ompröva beslutet om överklagandet inte ska avvisas enligt 45 § förvaltningslagen (2017:900).

Om Jordbruksverket ändrar det överklagade beslutet, ska verket även överlämna det nya beslutet till överinstansen. Överklagandet ska anses omfatta det nya beslutet.

Lag (2018:809).

21 b § Jordbruksverket ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter. *Lag (2021:167).*

22 § Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som lagen kompletterar ska gälla omedelbart, om inte något annat beslutas. *Lag (2021:167).*

Övergångsbestämmelser

1999:657

1. Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1999 då epizootilagen (1980:369) skall upphöra att gälla.

2. Den äldre lagen gäller dock fortfarande i de fall där beslut enligt 4 § i den lagen har fattats före den 1 oktober 1999.

2007:361

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2007.

2. I fråga om ersättningsanspråk som har uppkommit före den 1 juli 2007 tillämpas 17 § 3 och 19 § i dess äldre lydelse.